

Číslo 88/1045 - ZD/CS/1959

PŘÍLOHA III

Příloha tajná, zvláštní důležitosti

Na základě zákona č. 148/1998 Sb., znění 22/99
§ 6. odst. 4), písm. ... byl u písemnosti č. 88/1045/20 výtisk číslo 7
stupeň utajení - změna na: ..... počet listů 22
- zrušen.

Datum: - 4 1 00

Jméno: *Štěpán*

Podpis: *Štěpán*

ZÁVĚRY Z OPERAČNÍHO CVIČENÍ.

Ve dnech 31.3.-7.4. bylo u MNO provedeno velitelské cvičení za řízení hlavního velitele Spojených ozbrojených sil maršála SSSR Koněva a jeho štábu. Cvičení se zúčastnili jako zařazení na straně "východní" funkcionáři MNO a ČS, štáby 1 a 4 A a 2 VO, na straně "západní" štáb složený z funkcionářů MNO a VA AZ.

Téma cvičení pro stranu "východní": "Odražení překvapivého napadení nepřítele a organizace zničení jeho vklínivého se uskupení v počátečním období války".

Pro "západní" stranu: "Organizace a vedení útočné operace s cílem překvapivého napadení v počátečním období války a přechod do obrany v průběhu útočné operace". Tato strana představovala NATO.

Z provedených cvičení a jeho rozboru provedeného maršálem SSSR Koněvem vplynuly tyto závěry:

I. K charakteru počátečního období války:

Počáteční období války v soudných podmínkách bude charakterisováno širokým rozmachem bojové činnosti všech bojujících zemí, aktivními a pchyblivými operacemi všech druhů ozbrojených sil.

Na důležitých strategických směrech se rozvíjí útočné operace s rozhodnými cíli a na druhořadých úsecích povedou vojska úporné obranné boje. Veškerá činnost vojsk bude mít dynamický ráz.

Z toho vyplývá, že v počátečním období války se rozvíjí ne úsilovný zápas o získání strategické iniciativy. Váleční strany se budou snažit předejít protivníka v provedení úderu dokud ještě nesoustředil síly a donutit ho, aby vedl bojovou činnost v nevýhodných podmínkách.

Zvláště důležité v počátečním období války bude znemožnit vpád nepřítele na vlastní území a rozbit jeho rozvinutá nebo rozvíjející se úderná uskupení, dosáhnout rozhodujícího úspěchu v boji o nadvládu ve vzduchu, rozrušit důležitá střediska válečné výroby, desorganizovat práci týlu a znemožnit provedení mobilizačních opatření. Ovládnout důležitá politická a ekonomická střediska a komunikační uzly protivníka, jejichž ovládnutí vytváří výhodné podmínky pro další rozvíjení aktivní bojové činnosti.

V soudobých podmínkách jsou možné dva nejvýraznější případy zahájení války:

1. Válečné činnosti bude předcházet období zvýšeného ohrožení.
Podle délky tohoto období budou mít ozbrojené síly možnost provést částečnou mobilizaci, soustředění a rozvinutí; z hloubky mohou být prisunuty zálohy. Přikrytí státních hranic bude organizováno včas. V tom případě mohou být vojska předem připravena k odražení vpádu protivníka, k provedení okamžitého odvetného úderu a k následujícímu rychlému přechodu do útočné činnosti.
2. Válečná činnost začne překvapivým úderem nepřítele.
Potřebná uskupení sil a prostředků k prvnímu úderu může nepřítel soustředit pod záminkou cvičení, směny vojsk nebo provedení jiných opatření. V takové situaci bude mít důležitý význam včasné odhalení zámyslu nepřítele a rychlá příprava k provedení odvetného úderu.

Současně s provedením odvetného úderu letectvem a raketami musí vojska krytu po bojovém poplachu

organizovat obranu podle plánu, vypracovaného v době míru. Vojska nemusí být ještě zmobilizována, zálohy nebudou ještě prisunuty, organizace obrany bude probíhat pod účinky prostředků vzdušného napadení protivníka, v boji s jeho vzdušnými výsady a pod úderý čelních sledů pozemních vojsk. V tomto případě vojska kryta musí aktivní obranou rozložit útočící uskupení protivníka a vytvořit podmínky k následujícímu přechodu hlavních sil do útoku.

Nejdůležitějším z opatření k odražení nenadálého napadení a k zmaření agresivních úmyslů protivníka je neprodlané provedení odvetného úderu.

Odvetný úder se provádí s cílem získat strategickou iniciativu a především nadvládu ve vzduchu. Úkolem odvetného úderu bude především

- ničení leteckých, raketových, námořních základen a atomových prostředků protivníka na nejdůležitějších směrech
- narušení řízení státu a velení ozbrojeným silám protivníka
- způsobení velkých ztrát letectvu, pozemním vojskům a námořním silám.

Cíle odvetného úderu provedeného raketami, bombardovacím letectvem a dělostřelectvem musí být předem zplánovány.

Časový rozdíl mezi začátkem napadení protivníkem a provedením odvetného úderu musí být co nejmenší. Odvetný úder bude proveden ihned, jakmile bude odhalen začátek napadení nepřitelem.

Boj o nadvládu ve vzduchu se rozvine s prvními okamžiky počátku války. Hlavním jeho úkolem bude zničit prostředky vzdušného napadení nepřitelem, zásoby zbraní hromadného ničení, rozrušit průmyslové zdroje zásobování pohonnými hmotami a desorganizovat práci týlu a tak vytvořit výhodné

podmínky k činnosti ozbrojených sil na zemi, ve vzduchu i na moři.

Boje o nadvládu ve vzduchu se kromě dálkového letectva a raket všeho druhu aktivně zúčastní i vojska PVOS, frontové letectvo, vojsková PVO, vojenské námořnictvo, vzdušné výsadky, diversní skupiny a partyzánské jednotky.

Vybojovat nadvládu ve vzduchu je možno jen systameti-ckou, nepřetržitou a sladěnou činností všech druhů ozbrojených sil.

Zápas o vybojování nadvlády ve vzduchu v budoucí válce nabývá strategického významu a vyžaduje soustředěného úsilí všech ozbrojených sil Varšavské smlouvy.

Odvětný úder bude proveden a řízen podle plánu Spojeného velení.

Při provedeném cvičení byla Čs. lidová armáda posílena se zahájením války letectvem, raketovými pluky a podporou bojové činnosti určitým množstvím atomových zbraní.

Příchod vojsk Spojených ozbrojených sil určených k společné činnosti s ČSLA lze očekávat v lhůtách stanovených plánem Spojeného velení. Na daném cvičení to bylo 5-6 denů.

K otázkám krytu státní hranice!

Při řešení krytu státních hranic je třeba vidět, že obrana není samoučelná, ale je prostředkem, s jehož pomocí musíme vyrvat nepříteli iniciativu.

V počátečním období války budeme přecházet k dočasné obraně na těch úsecích fronty, kde se podařilo nepříteli nás předejít v rozvinutí sil nebo na směru, kde se ukáže provedení útoku z nějakých důvodů nemožným nebo neúčelným.

Hlavním cílem obranné činnosti bude nedopustit vtržení nepřítelů na naše území, způsobit mu maximální ztráty a zabezpečit rozvíjení vlastních vojsk, nezbytných pro útok.

V samotné obraně musí být již zakotvena myšlenka pozdějšího přechodu do útoku.

Vytvoření obrany vojsky krytu má spojovat úpornou obranu nejdůležitějších klíčových prostorů a postavení na směru pravděpodobného útoku nepřítele s manévrem sil a prostředků z hloubky na ohrožené směry.

Soudobá obrana musí být:

- pevná, to bude především záviset od způsobilosti odolávat účinkům atomových zbraní i útoku velkých tankových skupin nepřítele,
- dostatečně hluboká, dobře připravená ženíjně,
- mít silné druhé sledy a zálohy,
- vysoký morálně-politický stav, pevnost a úpornost vojsk.

Značně se zvyšuje pevnost obrany použitím atomových zbraní; s nimi roste i aktivnost i stálost obrany. Vhodné použití atomových zbraní v obraně přispívá k úspěšnému odražení i větších sil a k vytvoření výhodných podmínek pro přechod do protiútku.

Při činnosti na široké frontě, která je příznačná pro počáteční období války, se budou souvislá obranná pásma budovat i obsazovat jen na směrech pravděpodobného útoku nepřítele.

Je nutno se vyhýbat lineárnímu rozložení vojsk v pásmu obrany a plně využít výhodné podmínky horského terénu. Obranu budovat co nejbližší k hranici; je-li pásmo vzdáleno od hranice (prostor ČHEB), pak terén mezi hranicí a obranným pásmem musí být vybudován jako zabezpečovací pásmo s využitím záterasů.

Je nanejvýš účelné mít více než polovinu sil ve druhém sledu a zálohách. Úspěch v soudobé obranné operaci se dostihuje rozhodnými protiztečemi a protiúderem.

K otázkám protiúderu:

Úspěšně ničit nepřítele lze jen aktivní a rozhodnou činností. V soudobých podmínkách při použití atomových zbraní, kdy nebude souvislá fronta, vzrůstá úloha protiúderu. Dobře připraveným a provedeným protiúderem je možno zmařit útok nepřítele a vytvořit prudký obrat situace ve prospěch obránce.

Armáda může provádět protiúder na jeinon a při výhodných podmínkách i na dvou směrech.

Protiúder je výhodné vést po nejslabším místě, na jeden nebo oba boky vklínivšího se nepřítele s cílem obklíčit a zničit jeho hlavní síly. Nejvýhodnější je provést protiúder na nepřítele, kterému byly způsobeny značné ztráty a jehož postup byl zastaven nebo zpomalen.

Protiúder musí být pro nepřítele překvapivý a zprevidela se provádí z chodu. To je míněno operačně, aby se vojska nezdržovala na čáře rozvinutí a neposkytovala cíl pro AZ nepřítele.

Protiúder má začínat mocným překvapivým úderem raket, dělostřelectva a letectva a použitím atomových zbraní a musí být proveden energicky, ve vysokých tempích a do plného zničení nepřítele. Dobře organizovaný a prováděný protiúder připraví výhodné podmínky pro přechod voják do všeobecného útoku.

K otázkám rozmachu operace:

Hloubka armádní útočné operace v závislosti cíle operace, počtu sil a prostředků, zvláště AZ a charakteru protistojícího nepřítele se může v průměru pohybovat od 150-200 km.

Vysoká tempa útoku jsou jedním z výsledků dosažení překvapení, paralyzují nepřítele a dovoluují ho ničit po

částech, zabezpečují manévr a nejnódnějši využití výsledků atomových úderů.

Střední témpa útoku všavojeckové armády v operacích počátečního období války budou se pohybovat od 30-50 km/den. Témpa útoku tankových svazků mohou být značně vyšší.

Přechod do útoku z protiúderu.

Organizace útoku prováděného na základě úspěšného protiúderu, se vyznačuje velkou složitostí a má řadu zvláštností, poněvadž současně s přípravou útočné operace se musí pokračovat v boji s útočícím nepřítelem, ještě nezastaveným.

V podmínkách počátečního období války nelze čekat s přechodem do útoku až do vyčerpání útočných možností nepřítele. Jakmile úderná uskupení zaujmou výhodná východí polohy a jsou připravena, má se směle přejít do útoku a přenášet bojovou činnost na území nepřítele.

Při dostatečném počtu sil a prostředků je možné provedení několika úderů s cílem zničení hlavního uskupení nepřítele po částech.

Provedení zbytečně velkého počtu úderů vede k třístění úsilí vojsk a prostředků vzdušného napadení.

Hlavní úder vést na nejslabší a nejzranitelnější místa nepřítele a tím co nejdříve vyjít do hloubky a využít tankových vojsk k manévru.

Vytváření úderných uskupení, určených pro přechod do útoku v podmínkách vpádu nepřítele na naše území, je složité. Bude se zpravidla provádět při činnosti letectva a bezpilotních prostředků nepřítele s při možném průlomem obrněných vojsk nepřítele do naší hloubky. To vyžaduje bezpečného překrytí vojsk před vzdušnými úderu a pevného udržení úder, zajišťujících rozvinutí úderných uskupení.

Vojska určená pro přechod do útoku nesmí být předčasně zavázána do obranného sražení.

Úderná uskupení mají být umístěna rozptýleně v hloubce a přecházet do útoku z chodu.

Přechod do útoku provádět po krátké, ale mohutné letecké a dělostřelecké přípravě s použitím atomových a chemických zbraní.

Pro úplné využití výsledků atomových úderů a pro zabezpečení úspěšného útoku je výhodné a účelné vyslat od hlavních sil předsunuté odřady a shodit vzdušné výsadky, aby se zmocnily horských přechodů, mostů, soutěsek a jiných důležitých objektů.

Tankové svazky budou mít zvlášť důležitý úkol v rozhodném rozvíjení operace na velkou hloubku. Nemají se zavázat do dlouhých bojů s nepřítelem, směle pronikat do hloubky jeho obrany, ničit přicházející zálohy, desorganizovat velení a vycházet v týl základních uskupení nepřítele.

Tankové svazky musí být připraveny k vedení bojové činnosti i odtrženy od vlastních vojsk a tím pomáhat zvyšovat celkovou tempo útoku.

II. Cvičení prokázalo, že otázky počátečního období války jsou v naší armádě v zásadě správně chápány a rozpracovány.

Koncepce krytí státních hranic vychází z provedení nenadálého útoku pozemních sil imperialistů bezprostředně po úderu zbraněmi hromadného ničení.

Tato koncepce se ukázala v podstatě správná.

Kladem je zejména podrobné propracování všech otázek činnosti vojsk Čs. lidové armády za mimořádných opatření.

Zpracovaný plán vychází z konkrétní situace v dislokaci, z možností mobilizace a doplnění vojsk Čs. lidové armády, správně soustřeďuje úsilí na vyvedení svazků a útvarů z pod úderu a co nejrychlejší zaujetí obrany státních hranic.

S plány jsou seznámeni všichni velitelé pohraničních a leteckých svazků, útvarů a jednotek, které mají samostatný úkol. To zabezpečuje bojovou pohotovost a neprodlenou činnost těch svazků od nichž nejvíce závisí včasné uskutečnění obrany země.

Tato příprava se na cvičení ukázala velmi účelnou. Včasné vyvedení vojsk z posádek způsobilo, že převážná většina atomových úderů "západních", plánovaných na zničení vojsk, nezasáhlo cíl, čímž byla uchována úderná síla pro aktivní činnost.

Ředitelství cvičení v závěrečném rozboru konstatovalo, že obrana státních hranic v počátečním období války byla dovedně organizována.

Na provedeném cvičení byla procvičena příznivější varianta zahájení války. Byl dán čas na provedení plánovaných opatření za zvýšeného ohrožení vlasti, čímž se bojová pohotovost vojsk značně zvýšila. Mírové svazky byly doplněny na válečné počty. Byly doplněny všechny útvary bojového zabezpečení.

Provedení částečné mobilizace značně ulehčilo organizaci materiálního a zdravotnického zabezpečení bojové činnosti.

Cvičení potvrdilo správnost provedené reorganizace a redislokace.

Dislokace vojsk vcelku odpovídá operačním požadavkům.

Shromaždiště pro bojový poplach jsou vybrána vhodně, a odpovídající komunikační sítí.

Operační sestava letectva a vojsk PVOS dovolila přejít při napadení k intenzivnímu vedení bojové činnosti jak při plnění úkolů v systému PVOS, tak při aktivní činnosti ve prospěch pozemních vojsk. Zpracované plány bojové činnosti letectva a PVOS se ukázaly reálné, odpovídající stupni připravenosti i stávající bojové technice.

Procvičení otázek zasažení Spojeneckého letectva na naše území dovolilo přezkoušet otázky jeho přijetí, zabezpečení a použití.

Cvičení plně potvrdilo správnost zpracovaných součinnostních plánů jednotek Čs. lidové armády a jednotek Pohraniční stráže při krytí státních hranic. Jednotky Pohraniční stráže znají dokonale terén a na státní hranici s NSR představují sílu téměř 10 000 osob, 220 tanků a velké množství pancéřovek. Proto jednotky PS, zejména v případě nenadálého napadení hrají při krytí státní hranice významnou roli.

Cvičení prokázalo správnost tendence zvyšovat obranyschopnost jednotek Pohraniční stráže zejména zvýšením počtů protitankových zbraní a možností použít ženíjní zátarasny. Boj jednotek Pohraniční stráže vytváří předpoklady k tomu, aby nepříteli nebylo dovoleno přenést boj v prvních hodinách počátečního období války na naše území.

System mobilizačních příprav v zásadách odpovídá požadavkům počátečního období války a uvedení čs. ozbrojených sil na válečné počty je proveditelné.

Také systém materiálně technického zabezpečení při stávající materiálně technické situaci se osvědčil. Zejména přednostní vybavování pohraničních a tankových svazků bojovou technikou se ukázalo jako výhodné.

V provedeném cvičení se projevily i některé klady v operační přípravě velitelů a štábů. Velitelé a štáby prokázali, že již dovedou dobře splánovat krytí státní hranice.

Uskupení sil a prostředků pro obrannou operaci prováděli v novém pojetí, při čemž zabezpečovali její vysokou aktivnost a odolnost proti účinkům ZHN nepřítele. Účelně využívali terénu pro organizaci hluboko členěné obrany.

Cvičící velitelé a štáby správně reagovali na připomínky nadřízených štábů a rychle prováděli nutné opravy ve svých plánech.

V počáteční fázi cvičení bylo vcelku správně využíváno úspěchu tankových svazků k rozbití ustupujících jednotek nepřítele a ovládnutí důležitých čar při zabezpečení dalšího rozvíjení operace.

Velitelé a štáby prokázali vysokou úroveň štábní kultury při zpracování grafických dokumentů.

Bylo dosaženo zkvalitnění práce štábu letectva v přípravě a provedení odvetného úderu, ve včasném rozptýlení letectva na polní letiště a jeho zvednutí v době bezprostředního nebezpečí.

Také týlové orgány zvládly zásobování vojsk v složitě situaci počátečního období války.

V závěru cvičení bylo konstatováno, že Čs.lidová armáda vzhledem ke své organizaci, technickému vybavení (při plném vybavení svazků a útvarů všemi druhy materiálu), výcviku vojsk a přípravě velitelských kádrů a štábů je plně souborou armádou, schopnou splnit stanovené bojové úkoly.

III. V průběhu a rozboru cvičení bylo poukázáno na některé nedostatky v řešení úkolů počátečního období války.

Hlavním nedostatkem byla orientace především na obranu, což neodpovídalo hlavnímu úkolu uloženému směrnicí,

tj. po rozbití nepřítele v pohraničním sražení přejít k rozhodné činnosti.

Armádám byly stanoveny v podstatě obranné úkoly a provedení protiúderů s cílem obnovení postavení na čáře státních hranic. O přerůstání protiúderu v protiútok se v základním rozhodnutí neuvažovalo, takže v samotné obraně nebyla zakotvena myšlenka pozdějšího přechodu do útoku. Nebylo správné, že příkrytí státní hranice na směru hlavního úderu ukládalo se jen v jedné armádě v celém tomto pásmu.

Velitel 1. armády mohl velmi těžko připravit pevnou obranu na směrech pravděpodobných úderů, zatímco armádní prostředky 4. armády neoprávněné byly v záloze a jejich větší část se nemohla účastnit přímého odražení útoku pozemních sil "západních".

V takové situaci vznikly obtíže u velitelů armád při vytváření uskupení pro útočnou činnost. Součinnost armád při protiúderu byla zbytečně složitá a vznikaly vážné obtíže v její organizaci a ve velení vojskům.

Cvičení odhalilo i některé nedostatky v bojové a mobilizační pohotovosti některých svazků a útvarů bojového zabezpečení u nichž pozdní doba pohotovosti zpožďuje jejich zásah na bojišti a tím oslabuje možnosti aktivní činnosti našich vojsk. Jak potvrdilo cvičení, je nutno dále zkracovat normy pro vyhledávání bojového poplachu a k dosažení plné bojové pohotovosti. Bytová situace veliteleského sboru se po provedené reorganizaci zhoršila. Poměrně vysoké procento nebydlících důstojníků v posádkách (zvláště u 1. armády) prodlužuje provedení bojového poplachu.

Není dosud v plném rozsahu rozpracována otázka zvyšování bojové pohotovosti vojsk zvyšováním počtů osob některých svazků a útvarů podle situace a činnosti nepřítele, a to ještě před vyhlášením mobilizace, ač branný zákon tyto možnosti dává.

Do všech důsledků není vyřešen způsob využití záloh, které jsou u útvarů v době před nebo v mobilizaci na cvičení. Jde především o zálohy předurčené k jiným svazkům a útvarům, nebo o zálohy zproštěné pro potřeby národního hospodářství.

Některá zdravotnická zařízení nemohou plnit v samém počátku války úkoly, poněvadž jejich doba mobilizační pohotovosti, až na malé výjimky je pozdní oproti svazkům a útvarům bojovým.

Rovněž požadavky na doplnění ztrát v samém počátku války nemohly být realizovány, poněvadž záložní výcvikové jednotky mají pozdní dobu mobilizační pohotovosti.

V jednotlivých druhích vojsk se projevily tyto hlavní nedostatky:

Velitelství letectva a PVOS:

- Že nejsou dostatečně rozpracovány otázky skrytého rozmístění letectva a PVOS při zaujetí rozptýlené operační sestavy.

- Pl. letectva a PVOS není schopen současnými mírovými počty zabezpečit rychlé zaujetí nové operační sestavy.

- Bojová pohotovost vojsk PVOS v bráněných místech PLZEŇ, MOST, OSTRAVA, BRNO a BRATISLAVA je podstatně snížena použitím zastaralého materiálu kořistního původu a nedostatkem radiolokátorů. -

- Pro vedení operací mimo území ČSR je nedostatek radiolokační techniky.

- Současné prostředky letectva a PVOS nemohou vést boj proti bezpilotním prostředkům vzdušného napadení, kromě TM-61 (MATADOR). Omezené byly i možnosti boje proti nízkoletecím cílům. -

- Stávající počet a kvalita prostředků k vedení vzdušného průzkumu neodpovídá soudobým požadavkům. Nedostatek zpráv byl zvláště citelný při prvním úderu vedeném

vlastními vojsky. Zařízení k vedení vzdušného průzkumu a k zpracování jeho výsledků jsou zastaralá.

- V protiradiotechnické službě pro nedostatek speciálního materiálu a nepostačující rozpracování otázek protiradiotechnických opatření mohly být řešeny jen omezené úkoly.

Za současného stavu automobilní a provozní techniky nebyl tým letectva a PVOS schopen zabezpečit Spojenecké letectvo v potřebném rozsahu.

Cisternové kapacity pro přepravu LPH nezabezpečují zásobování letectva PHM ani na vlastním území, tím méně při vedení útočné operace. V leteckých stavebních praporech je velký nedostatek podvalníků pro přepravu ženiijních strojů, potřebných k obnově a budování letišť.

Není dostatečně zabezpečeno rozvinutí polního zásobovacího systému. Letectvo a PVOS nemá zabezpečeny zdravotnické odsuny v počátečním období války.

Stávající organizace štábu letectva a PVOS nezabezpečuje ani po doplnění za mobilizace splnění úkolů zejména při aktivní variantě operace v počátečním období války.

Dělostřelectvo:

V průběhu cvičení projevoval se nedostatek kvalitního, soudobého protitankového dělostřelectva.

Vojskové protiletadlové dělostřelectvo se stávajícími počty a prostředky nemůže plnit rozsah úkolů, kladených na něj v rámci vojskové PVO. Nedostatečné zabezpečení útvarů řídicími radiolokátory nezabezpečuje vedení vzdušného průzkumu a řízení palby protiletadlového dělostřelectva.

Ženiijní vojsko:

V počátečním období jevil se značný nedostatek ženiijních útvarů pro zatarasování. Mírové počty útvarů jsou nízké, doba mobilizační pohotovosti je dlouhá. Počty řídicích a dopravních prostředků nezabezpečují mobilnost těchto útvarů.

Nedostatek podvalníků značně snižuje pohyblivost těžké ženijní techniky. Je značný nedostatek odminovacího zařízení, strojů pro zákopové práce a trhavin pro rychlé ukrytí vojsk a bojové techniky před účinky ZHN.

Chemické vojsko:

Vybavení vojsk dosimetrickými přístroji je nízké a v současné době nezabezpečuje provádění dosimetrické kontroly a radiačního průzkumu.

Spojovací vojsko:

Spojovací útvary na stupni armáda a GŠ nejsou v počátečním období schopny zabezpečit postačující spojení, protože většina spojovacích jednotek se staví až v mobilizaci.

Jeví se naprosto nedostatek hovorových a dálnopisných možností na jednotlivých spojovacích směrech. Je nedostatek vysokofrekvenčních souborů směrových pojítek a radiových stanic střední velikosti.

Chybí centrální koordinační orgán, který by sledil veškeré požadavky na spoje, kladené velením armády, orgány ministerstva vnitra, dopravy, stranickými orgány a orgány veřejné správy. Tento nedostatek má značný vliv na zabezpečení obranyschopnosti státního území.

Naprosto chybí potřebné telekomunikační mapy cizího území.

Projevily se značný nedostatek spojovacích letounů, vrtulníků a motorových vozidel k zabezpečení spojení mezi místy velení na stupni armáda - generální štáb a armáda - divize.

Týl:

Cvičení potvrdilo malou pohyblivost týlu polních armád a vševojskových svazků. U týlu svazku jsou nadměrné zásoby zvláště technického materiálu, což snižuje možnost vyvezení

jiného druhu materiálu, zvláště munice. Rovněž začlenění některých tylových zařízení k týlu svazku a armád není nezbytně nutné a snižuje jeho pohyblivost. Cvičení prokázalo, že zásoby vezené v těchto zařízeních nejsou k zabezpečení armádní operace v stanoveném rozsahu nutné.

Cšetřovací kapacita zdravotnického zařízení je nedostatečná a umožnila poskytnutí odborného ošetření pouze jedné třetině raněných.

Likvidace úderů ZHN byla prováděna pouze silami svazků, poněvadž jejich zesílení nebo přímý zásah armádními zdravotnickými útvary nebyl možný v důsledku jejich pozdní mobilizace a malé pohyblivosti.

Na cvičení výrazně vyvstal nedostatek prostředků pro dopravu PHM. Potvrdilo se, že dopravu PHM na bojiště může řešit pouze zavedení potrubních preporů do výzbroje armády.

Vzáledem k zranitelnosti závodů produkujících PHM a stávajících zásob se projevil nedostatek PHM s denním deficitem 3 000 - 5 000 t, počínaje 10. dnem bojové činnosti.

V důsledku poškození železniční sítě se projevil vážný nedostatek automobilních dopravních prostředků hlavně pro potřebu armády.

Nedostatky v operační přípravě velitelů a štábů:

Štáby dělostřelectva, plánovaly protipřípravu na poměrně malou hloubku (13 km) a nevyužívaly dosahu soudobé raketové techniky.

Velitelé a štáby dosud nezvládli plně umění používat prostředků ZHN a letectva masově tak, aby rozhodným úderem na nepřátelská uskupení zabezpečili úspěch bojové činnosti. Při vedení boje v operační hloubce nejsou plně doceňovány možnosti tankových divizí k získání rozhodných úspěchů. Poměrně malá pozornost byla věnována obklíčování a zničení obklíčeného nepřítele.

Silně byla organizována a zabezpečována bojová činnost vojsk v noci, ačkoliv jak bylo v rozboru zdůrazněno, noční činnost našich vojsk je jednou z velkých předností před imperialistickými armádami.

Velitelé a náčelníci si doposud plně nesevojili přednášením stručných a zdůvodněných závěrů krátkou vojenskou mluvou.

IV. Z provedeného cvičení vyplývají tyto závěry pro další zvyšování bojeschopnosti a připravenosti naší armády.

Provedené cvičení značně rozšířilo operačně taktický rozhled generálů a důstojníků a přispělo k hlubšímu pochopení složitých otázek vedení operací v počátečním období války. Ukázalo, že je třeba dále propracovávat otázky krytí státní hranice, vytváření silných úderných uskupení pro rozhodný přechod do útoku. V přípravě velitelů a štábů věnovat zvýšenou pozornost organizaci a řízení útočné činnosti s využitím úderné síly tankových svazků, dovednému plánování použití ZHN a ochrany proti nim s důrazem na hromadné použití AZ k dosažení rozhodných cílů operace. Více pozornosti věnovat použití raketových útvarů a organizaci průzkumu nepřátelských prostředků atomového napadení a boje s nimi. Při vedení operace klást důraz na organizaci a zabezpečení bojové činnosti vojsk v noci. Hledat nové formy k zjednodušení dokumentace nutné pro řízení bojové činnosti vojsk; učít velitele a štáby provádět stručné a jasné závěry ze situací a předkládat zdůvodněné návrhy na řešení, při tom klást důraz na stručnou velitelskou mluvu.

Ačkoliv provedené cvičení bylo operačního rázu vplynuly některé závěry i pro výcvik vojsk.

Neustále zdokonalovat umění vojsk, bojovat v podmínkách hromadného použití zbraní hromadného ničení.

Klást důraz na organizaci obrany na široké frontě. Učit vojska bojovat samostatně i v malých jednotkách, organizovat obranu po směrech a do hloubky.

Základní osnovu obrany vytvářet z protitankových páleb a manévru protitankovými prostředky, cvičit vojska ve vedení úporné protitankové obrany. Dovedně budovat zátarasy všeho druhu tak, abychom usměrňovali postup nepřítele na výhodný pro nás směr, do prostorů, které jsou pod palbou nebo do kterých jsou vedeny protizteče vojsk.

Při protiztečích věnovat pozornost otázkám bojového zabezpečení.

V útoku klást důraz na vysokou manévrovost vojsk, rychlé překonávání všech překážek zvláště vodních toků, obcházení zamořených prostorů a důrazné pronikání do sestavy nepřítele. Dovedně využívat výsledků atomových úderů.

Zvláštní důraz klást na přípravu vojsk k noční bojové činnosti. Je třeba, aby v bojové činnosti noc se stala druhem našich vojáků. Tím dosáhnout přednosti nad imperialistickými vojáky, kteří se noci bojí. To vyžaduje zvýšené jak fyzické, tak morální připravenosti každého jednotlivce.

K dalšímu zvýšení bojové pohotovosti dosáhnout u všech svazků stanovené normy 4 hodiny k provedení bojového poplachu a dále usilovat o její zkrácení. Věnovat maximální pozornost zkrácení doby proniknutí signálů pro bojový poplach.

Hlavní úsilí vojenskovědecké práce i nadále soustředit na soustavné studium charakteru příští možné války, zejména jejího počátečního období. Na základě marx-leninského učení odhalovat zásadní změny, které vyplývají z rychlého rozvoje výrobních sil, úspěchů ve vědě a technice, ve výzbroji soudobých armád a organizací vojsk, ve formách

NA

CS

VW

a způsobech vedení boje a operace. Přitom se dále plně opírat o zkušenosti zejména Sovětské armády a řešit zejména ty otázky, které jsou pro čs. armádu specifické vzhledem k naší strategické poloze, úkolu v rámci Spojených ozbrojených sil a konkrétním politickým i ekonomickým podmínkám.

Průběh operačního cvičení potvrdil, že perspektivní plán výstavby armády, mobilizačního rozvinutí a materiálně technického zabezpečení Čs. lidové armády je v podstatě správný. Zejména se potvrdila nutnost provedení těchto opatření:

V letectvu:

1) Přehodnotit otázku mírové organizace stábu VL a PVOS z hlediska válečných potřeb, zvláště v souvislosti s rychlým přechodem do útočné operace a zabezpečení součinnosti s pozemními v. jský

do konce roku 1960

2) Dokončit plánovanou redistribuci leteckých útvarů v soulase s dostavbou plánovaných letišť. Pokračovat v hledání levnějších způsobů zpevnění letišť a sledovat vývoj řešení otázek zkráceného vzletu a přistání.

3) K zabezpečení vysoké manévruschopnosti a plné bojové pohotovosti letectva v počátečním období války rozpracovat otázky skrytého doplnění letectva a PVOS automobilní speciální a pomocnou provozní technikou povolávanou z národního hospodářství do vyhlášení všeobecné mobilizace

do konce roku 1960

4) K zabezpečení činnosti Spojeneckého letectva přehodnotit stávající systém detachmentů

do konce roku 1960

5) Vzhledem k tomu, že se předpokládá použití chemických a atomových pum, získat jejich atrapy a cvičit skladování,

ošetřování, manipulaci a použití vymezeného počtu leteckého personálu.

Prověřit možnosti zavedení leteckých pum typu "NAPALM".

V dělostřelectvu:

1) Zrevidovat otázku celkových zásob munice s ohledem na možnosti rozběhu válečné výroby

do konce srpna 1959.

2) Po získání informace v SSSR přistoupit k úpravě skladů pro atomovou munici a protiletadlové řízené střely.

V ženijním vojsku:

1) Zvýšit mobilizační pohotovost ženijních stavebních brigád a zatarasovací brigády

do konce roku 1960.

2) Věnovat zvýšené úsilí doplnění armády podvalníky pro dopravu těžké zemní techniky a pomalých pásových vozidel, jakož i maskovacími prostředky, zákopovými pluťy a hlubidly.

V chemickém vojsku:

1) Plánovancu výstavbu chemických útvarů a svazků omezit. Stanovené doby mobilizační pohotovosti zkrátit tak, aby již prvního dne měly prvosledové armády k dispozici nejnútnejší jednotky chemické ochrany

do konce roku 1960.

2) Podle možnosti výroby zvýšit zabezpečení vojsk desimetrickými přístroji; vyřešit otázku opravářské kapacity a otázek náhradních dílů pro stupeň pluk a divize.

Ve spojovacím vojsku:

1) Uvést v soulad organizační strukturu spojovacích útvarů armád a GS se systémem míst velení; přitom omezit rozvíjení značného počtu spojovacích útvarů teprve za mimořádných událostí

do konce roku 1960.

2) Na základě zkušeností vytvořit u spojovacích útvarů GS spojovací skupiny s radiovými a směrovými pojítky k zabezpečení součinnostního spojení se sousedními armádami států Varšavské smlouvy a spojovací skupinu k zabezpečení spojení na VS operační skupiny Spojeného velení.

3) Zvýšit ve spojovacích útvarech počty směrových pojítek na úkor linkových, urychlit vývoj vysokofrekvenčních souborů a zvýšit tak hovorové možnosti na spojovacích cestách především směrového a linkového spojení.

4) Připravit již v míru konstrukci důležitých spojovacích cest k zabezpečení spojení při mimořádných událostech v zájmu obrany státního území a válečného řízení hospodářství.

V týlu:

1) Zpracovat návrh na odlehčení týlu svazků a armád v rozsahu, který by dovoľoval rozvinutí AZZ mimo železniční úsek.

Do konce roku 1959.

2) S cílem snadného přechodu na polní zásobovací systém zpracovat návrh na novou schému zásobování vojsk ČSLA v míru se současným prověřením vhodnosti dislokace a využití týlových objektů.

3) Zpracovat návrh vládního usnesení o zásobování PHM v civilním sektoru v době mimořádných událostí.

Bcd 2 a 3

do konce roku 1959.

Opatření ke zvýšení mobilizační připravenosti armády jako celku:

1) Rozpracovat v generálním štábu otázku postupného doplňování vojsk za zvýšeného ohrožení státu ještě před vyhlášením mobilizace.

2) Vyřešit do důsledků využití záloh, které jsou u útvarů na cvičení v době před nebo v mobilizaci.

3) Podle potřeb a požadavků počátečního období války stanovit některým zdravotnickým zařízením a záložním výcvikovým útvarům dřívější dobu pohotovosti tak, aby mohly plnit úkoly již v samém počátku války.

4) V souladu se systémem evidence a hlášení používaným v Sovětské armádě vypracovat systém přechodu z mírové dokumentace na válečnou

do konce roku 1960.

Provedením uvedených opatření se značně zvýší bojová pohotovost a připravenost Čs. lidové armády k obraně vlasti.